

KLAGANDE

Svenska Rovdjursföreningen, 883202-3264

MOTPART

1. Länsstyrelsen i Jämtlands län

2. Tåssåsens sameby

Ombud: Förbundsjurist [REDACTED]

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Jämtlands läns beslut den 11 december 2002,
dnr 218-9067-2020 (se bilaga 1)

SAKEN

Skyddsjakt efter varg

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

BAKGRUND OCH YRKANDEN

Länsstyrelsen i Jämtlands län (länsstyrelsen) beslutade om skyddsjakt efter en varg inom Tåssåsens sameby (samebyn). I beslutet angavs att jakten får bedrivas fr.o.m. den 12 december t.o.m. den 28 december 2020. Övriga villkor, detaljer och skäl framgår i bilaga 1.

Svenska Rovdjursföreningen (rovdjursföreningen) överklagade beslutet, yrkar upphävande av skyddsjakten samt yrkade inhibition. Förvaltningsrätten biföll den 14 december 2020 rovdjursföreningens begäran om inhibition. Efter yttranden från länsstyrelsen och samebyn har förvaltningsrätten den 17 december 2020 upphävt inhibitionsbeslutet.

PARTERNAS INSTÄLLNING

Vad Rovdjursföreningen framför

Rovdjursföreningen framför bl.a. följande. Länsstyrelsens motivering av allvarlig skada låter som något samebyn anfört. Det är tydligt att länsstyrelsen inte ser som sitt primära uppdrag att upprätthålla förbudet mot avsiktligt dödande av utrotningshotade arter. Istället ser man sig som rennäringens förlängda arm. Målet torde vara att inga vargar ska finnas där renar ska vara, en hållning som dock inte kan anses godtagbar, i synnerhet inte från en länsstyrelse. Människan måste lära sig att samexistera med rovdjur. I alla händelser måste rennäringen kunna tolerera att enstaka renar dör innan de ändå ska slaktas. Annan lämplig lösning har inte prövats och den svenska vargstammen har inte uppnått gynnsam bevarandestatus. Länsstyrelsens handläggning är vidare under all kritik. Ansökan verkar ha skett per telefon och handläggningen har föregåtts av flera på varandra fattade beslut, som ersatt varandra och omöjliggjort en domstolsprövning av skyddsjakten. Därtill är

länsstyrelsen generellt sena med att skicka in överklagandena till domstol, varpå vargar hinner skjutas innan målet kan prövas.

Vad länsstyrelsen framför

Länsstyrelsen bestrider ändring och framför bl.a. följande. Länsstyrelsen är medveten om att det faktum att det aktuella beslutet förgåtts av ett flertal beslut kan verka förvirrande. Länsstyrelsen vill därför förtydliga att de skyddsjaktbeslut som tas, som ersätter ett annat skyddsjaktbeslut, beror på att förutläggningarna har ändrats utifrån det första beslutet. Vid beslut som ersätter ett annat beslut framgår det tydligt i första stycket av beslutet om, och i sådana fall vilket, beslut som ersätts.

Den 10 december kontaktades Länsstyrelsen av Tåssåsens sameby avseende en ansökan om skyddsjakt efter varg i trakterna av Skorvdalen, dvs. samma område som avsågs i tidigare ansökan från slutet av november 2020. Samebyn uppgav att spår av vargens jakt efter ren hade dokumenterats samt kada-ver av dödade renar. Samebyn uppgav även att det finns 300 – 400 renar i området och att förutom direkta skador i form av döda och/eller skadade renar riskerar vargens närvaro att omöjliggöra en samling av renarna som ska flyttas till vinterbetsområdet. Samebyn uppgav också att renarna i området är oroliga och att de upprepade gånger har skingrats och delats upp i smågrupper om 10–15 djur, första gången efter jakten den 30 november.

Renskötarna samlade då ihop renarna igen men efter den 8 december, då nya jaktspår dokumenterats, hade renarna åter skingrats i smågrupper. Länsstyrelsens personal dokumenterade skadorna på platsen och bedömde att skadorna uppstått någon gång under natten mellan 7 och 8 december. Då spåren var ett antal dagar gamla var det svårt att säkerställa det exakta antalet dödade eller skadade renar, dock observerades ett flertal blodspår i snön vilket enligt länsstyrelsens personal tyder på att ett flertal renar kan ha skadats. Då vargrelaterade skador i området fortsätter även efter att två vargar

har avlivats enligt tidigare beslut gör länsstyrelsen bedömningen att det har funnits flera skadegörande individer i området. Länsstyrelsen har ingen anledning att tro att vargen kommer att avvika från området inom överskådlig tid då den har tillgång till bytesdjur i form av renar och då den troligtvis uppehållit sig i närheten av renhjorden en längre tid.

I Jämtlands län har det funnits en stationär vargpopulation de senaste åren trots ett årligt uttag genom skyddsjakt. De senaste åren har detta uttag varierat i ett årligt intervall mellan 3 – 14 vargar. I ett område nordost om det område som berörs av detta beslut pågår skyddsjakt efter en varg till och med den 20 december, dnr 218-8652-2020. Om en varg fälls i det området och ännu en varg fälls enligt det nu överklagade beslutet så kommer sju vargar ha fällts i Jämtlands län 2020. Denna siffra överensstämmer väl med tidigare års uttag av varg genom skyddsjakt och länsstyrelsen gör därför bedömningen att undantagen inte kommer att påverka det lokala beståndet negativt över tid, i synnerhet då de hittills beviljade skyddsjakterna bedrivits i områden där det inte finns något etablerat revir och där tidigare inventeringar inte har kunnat påvisa någon föryngring. Länsstyrelsen vill även hävda att storleken på det nationella beståndet påverkar hur många vargar som vandrar in i Jämtlands län, vilket styrks av det faktum att cirka 60% av de vargar som fällts genom skyddsjakt i länet det senaste året har varit vargar från andra rovdjursförvaltningsområden.

Vad Samebyn framför

Samebyn bestrider ändring och framför bl.a. följande. Samebyn anser motsatsvis till vad SRF anför att skyddsjakten inte medför att upprätthållande av vargens bevarandestatus kommer försvåras påtagligt. Andra lämpliga lösningar måste bedömas utifrån att risken för skada inte kvarstår, att renskötselns utövande inte påtagligt försvåras och/eller förändras samt att åtgärden är proportionerlig i förhållande till vad det allmänna vinner samt den skada

som samebyn orsakas. Nödutfodring anses ofta utgöra en skadeförebyggande åtgärd, men det försämrar renarnas kondition då de inte behöver söka efter mat, vilket försämrar renarnas möjligheter till överlevnad. Oaktat om nödutfodring sker idag i begränsad omfattning inom samebyn är ytterligare utfodring förenat med stora risker för renen. Fjölårskalvar som inte har tillvants på foder har en avsevärt större risk för att avlida då renen som djur inte är skapta för att tillgodoföra sig konstgjort foder. Vidare kräver all utfodring att det finns tillgång till flera beteshagar som är tillräckligt stora, då risken för smittspridning, sjukdomar och markslitage ökar markant. Uppförande av sådana beteshagar, som är funktionella, uppfyller kraven i djurskyddslagen m.m. är inte möjligt då sådan åtgärd förutsätter att det finns lämpliga områden för detta och ofta är avsett för en mindre andel djur.

Viktiga arbetsmoment för samebyn, såsom samling, skiljning, flytt och slakt går inte att genomföra beroende på rovdjur och väderförhållanden. Slakterierna stänger mellan den 17 december och den 11 januari vilket innebär att den planerade slakten blir framskjuten då samebyn inte har lyckats skilja renarna på grund av närvaro av varg och väderförhållanden. Konsekvensen av detta är merarbete och merkostnader för samebyn då de renar som egentligen skulle ha varit slaktade vid det här laget måste tas om hand och bevakas. Detta medför att de enskilda renägarna förlorar möjligheten till sin inkomst. Det går inte att driva renarna tillbaka till huvudhjorden när vargen befinner sig i området och det föreligger en stor risk för att vargen ska leta sig upp till den stora samlade renhjorden som består av 3 000 renar vilket kan leda till förödande konsekvenser för samebyn. Bevakning sker dagligen av renarna och detta kan inte ses som en annan lämplig lösning utifrån att det inte förhindrar uppkommen skada eller risk för skada. Det kan inte ses som genomförbart att samebyn förväntas att bevaka både renen och vargen.

Samernas renskötsel är en mänsklig rättighet med skydd i artikel 27 i CCPR. Artikeln medför en skyldighet för staten att garantera att samerna inte fråntas rätten att utöva sin kultur rennärningen. Detta innefattar en skyldighet att se till att lagstiftning och administrativ praxis gör det möjligt att förverkliga denna rättighet.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Rättslig reglering m.m.

Enligt 23 a § första stycket jaktförordningen (1987:905) är förutsättningar för skyddsjakt att det inte finns någon annan lämplig lösning och att det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom ske i något av de uppräknade syftena, bl.a. för att förhindra en allvarlig skada särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom (3 p).

Av 23 b § jämförd med 24 a § jaktförordningen följer att beslut om skyddsjakt på varg får fattas av länsstyrelser om det finns förutsättningar enligt 23 a §, efter ansökan av den som riskerar att drabbas av skada. Om det finns en stor sannolikhet för att allvarlig skada kommer att uppstå får, enligt 23 b § första stycket andra meningen, beslut om skyddsjakt fattas även om någon skada inte har inträffat.

Ovanstående bestämmelser utgör en implementering av art- och habitatdirektivet. Enligt artikel 12.1 a) art- och habitatdirektivet ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för införande av ett strikt skyddssystem i det naturliga utbredningsområdet för de djurarter som finns förtecknade i bilaga 4 a, med förbud att avsiktligt fånga eller döda exemplar av dessa arter i naturen, oavsett hur detta görs. Vargen, *Canis lupus*, finns uppräknad i bilaga 4 a. Den finns också, med asterisk för prioriterad art, angiven i bilaga

2 a för djurarter vilkas bevarande kräver att särskilda bevarandekområden utses. Undantag från artikel 12 får enligt artikel 16.1 b) göras för att undvika allvarlig skada särskilt på bl.a. boskap och andra typer av egendom.

I EU-domstolens avgörande C-342/05, *Kommissionen mot Finland*, punkt 25, uttalas att direktivets undantagsbestämmelser ska tolkas restriktivt och att den myndighet som fattat beslutet har bevisbördan för att det föreligger nödvändiga förutsättningar för varje undantag. Medlemsstaterna ska säkerställa att varje åtgärd som påverkar skyddade arter endast tillåts genom beslut som är noggrant och tillräckligt motiverade och som hänvisar till de skäl, villkor och krav som anges i direktivets artikel 16.1.

I EU-domstolens avgörande C-674/17, *Tapiola*, understryks restriktiviteten och kraven på motivering vid tillåtande av dödande av varg. Målet gällde stamvårdande jakt. Relevant för GYBS är dock att domstolen uttalar (punkt 59) att det som huvudregel är nödvändigt att bedöma vilken inverkan ett undantag får på ett lokalt bestånd för att kunna bedöma vilken inverkan ett undantag får för bevarandestatusen för hela det aktuella beståndet.

Av proportionalitetsprincipen, som slagits fast av EU-domstolen inom artskyddsområdet (se dom i mål C-76/08, *Kommissionen mot Malta*, punkt 57 och 64), följer att det undantag från skyddssystemet som en medlemsstat har för avsikt att göra, ska stå i proportion till de behov som motiverar undantaget.

I Högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2018 ref. 7 uttalas att samerna har ställning som urfolk och att renskötsel är ett centralt inslag i deras traditionella levnadssätt, vilket även hänvisas till i 2 kap. § 17 § regeringsformen. Enligt HFD ska nationella regler, vilka berör urfolk, i största möjliga utsträckning ska ges en tolkning som överensstämmer med folkrättsliga regler.

I förarbeten (prop. 2012/13:191 s. 38 f) anges, om vargförekomst i rensköt-
selområdet, bl.a. följande. Varg är det rovdjur som är svårast för rennä-
ringen att hantera. Förutom att vargen dödar renar innebär dess jaktsätt att
renhjordar kan splittras och förflytta sig långa sträckor vilket kan medföra
stort merarbete för renskötaren. För rennäringen är inte minst vinterbetet en
kritisk period. Normalt har renarna sin sämsta kondition i slutet av vinterbe-
tesperioden efter att under en lång period sökt föda. Omedelbart efter denna
period ska dessutom vajorna kalva och det är därför viktigt att renarna får
möjlighet att beta i lugn och ro.

I dom av Kammarrätten i Sundsvall den 5 oktober 2020, mål nr 1614-20 och
1671-20, godtog kammarrätten att det vintern 2019–2020 sannolikt fanns
runt 365 vargar i Sverige. I domen, där länsstyrelsens beslut om skyddsjakt
upphävdes, uttalades även bl.a. följande om länsstyrelsens beslut. Det
framgår emellertid inte vilka överväganden länsstyrelsen har gjort i fråga
om vilka följder det skulle få för det aktuella vargreviret, och därmed för
upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus på lokal nivå, om någon av de
revirmarkerande vargarna, hanen eller tiken, fälldes vid skyddsjakten. Det
finns därmed inte stöd för bedömningen att beslutet inte riskerade att
försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus.

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrätten kan inledningsvis konstatera att rovdjursföreningen har
ett antal synpunkter på länsstyrelsens generella hantering av såväl ansök-
ningar om skyddsjakt som överklaganden av skyddsjaktsbeslut. Förvalt-
ningsrätten är inte tillsynsmyndighet för länsstyrelsen och kan därmed inte
bedöma eller uttala sig i generella frågor om dess agerande i sådana avseen-
den.

Frågan i målet är om samtliga förutsättningar för skyddsjakt är uppfyllda.

Förhindra allvarlig skada

Förvaltningsrätten kan konstatera att skyddsjakt tidigare har varit beviljad på först en varg och därefter två vargar inom samma område som nuvarande mål avser genom flera olika beslut. Två skadegörande individer har också avlivats innan det nu överklagade beslutet fattades. Det nu aktuella skyddsjaktsbeslutet är ett nytt beslut som högst sannolikt avser den första vargen som dokumenterats.

Länsstyrelsen har bedömt att den sökande samebyn lider allvarlig skada eftersom en varg fortfarande, även efter att två vargar avlivats, jagar och dödar ren i området där samebyn ska samla renarna för skiljning och flytt till vinterbetesområden. Spår av vargens jakt efter ren samt kadaver av dödade renar har dokumenterats. Vargspår har säkrats i området av bl.a. länsstyrelsens besiktningsman. Cirka 300–400 renar som var bra samlade i området har skingrats i mindre grupper. I närområdet finns också en stor del av samebyns övriga renhjord. Den allvarliga skadan består bl.a. av dödade renar och den stress, oro och skingringseffekt som vargnärvaron innebär, samt att det nu är avsevärt svårare att samla in hjorden för skiljning. Det är en pågående situation med såväl direkta som indirekta skador.

Förvaltningsrätten anser att de av länsstyrelsen redovisade förhållandena i beslut och utredning visar att förekomst av en varg inom aktuellt område fortfarande medför en stor sannolikhet för allvarlig skada. Precis som länsstyrelsen bedömer förvaltningsrätten att situationen kommer att förvärras om vargen tillåts vara kvar. Med hänsyn till detta bedömer förvaltningsrätten att kriteriet om allvarlig skada är uppfyllt.

Gynnsam bevarandestatus, GYBS

Trots vad rovdjursföreningen invänt om vargens GYBS på nationell nivå, så kan det konstateras att det numera beräknas finnas cirka 365 vargar i Sverige, vilket överstiger de 300 individer som Naturvårdsverket anser behövs för att uppnå GYBS i Sverige. Det har inte heller framkommit att den aktuella vargen har genetiska egenskaper som motiverar särskild hänsyn.

Enligt såväl Tapiola som den ovan nämnda domen från Kammarrätten i Sundsvall måste det beaktas vilka följder ett uttag får på ett lokalt bestånd för att kunna bedöma vilken inverkan uttaget får för hela det aktuella beståndet. Det är länsstyrelsens ansvar att redovisa vilka överväganden man gjort i denna del. I det överklagade beslutet motiverades detta knapphändigt. Länsstyrelsen har dock numera redogjort för det lokala beståndet och på ett godtagbart sätt redovisat sina överväganden om hur beslutet om skyddsjakt inverkar på detta.

Därigenom anser förvaltningsrätten att länsstyrelsen gjort sannolikt att den beslutade skyddsjakten inte försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus för vargen i dess naturliga utbredningsområde, dvs. vare sig nationellt eller på lokal nivå. Skäl saknas därför att ändra beslutet på denna grund.

Annan lämplig lösning

Förvaltningsrätten bedömer vidare att det inte finns någon annan lämplig lösning. Rovdjursersättning kan enligt förvaltningsrättens mening inte heller kompensera risken för en så storskalig skada. Skäl saknas att ändra beslutet av dessa skäl.

Slutsats

Förvaltningsrätten bedömer att förutsättningarna för skyddsjakt är uppfyllda samt att skyddsjakten är proportionerlig utifrån de intressen som ska avvägas. Rovdjursföreningens överklagande ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Överklagandet ska ges in till Förvaltningsrätten i Luleå men vara ställt till Kammarrätten i Sundsvall. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (FR-03).

[REDACTED]

lagman

I avgörandet har även nämndemännen [REDACTED] [REDACTED] och [REDACTED] deltagit.

[REDACTED] har föredragit målet.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Naturvårdsenheten

Beslut

Datum
2020-12-11

Tåssåsens sameby

Diarienummer
218-9067-2020

FORVÄLTNINGSRÄTTEN
I LULEÅ

INKOM: 2020-12-14
MÅLNR: 2555-20
AKTBIL: 3

Beslut om skyddsjakt efter en varg inom Tåssåsens sameby

Beslut

Länsstyrelsen i Jämtlands län beviljar skyddsjakt efter en (1) varg inom Tåssåsens sameby. Beslutet omfattas av de villkor som följer nedan.

Länsstyrelsen beslutar också att detta beslut ska gälla utan hinder av att det överklagas. Hur beslutet kan överklagas framgår av bilaga 1.

Villkor

NÄR FÅR SKYDDSJAKTEN BEDRIVAS?

Skyddsjakten får bedrivas från och med 12 december till och med 28 december 2020. Skyddsjakten får genomföras under hela dygnet.

Varje jakttillfälle initieras av Länsstyrelsen. Länsstyrelsen ska inför varje jakttillfälle kontaktas på telefon **010-225 30 40**. Länsstyrelsen avlyser skyddsjakten om tillåtet antal vargar fällts eller påskjutits innan jakttiden löpt ut.

Länsstyrelsen äger rätt att omedelbart avlysa jakten om förutsättningarna för skyddsjakt förändras eller om jaktförhållandena förändras på ett sådant sätt att jakten inte kan genomföras i enlighet med gällande bestämmelser samt villkoren i detta beslut.

VAR FÅR SKYDDSJAKTEN BEDRIVAS?

Skyddsjakten får bedrivas inom jaktområdet enligt bilaga 2.

Länsstyrelsens personal som finns på plats får besluta att jakt som påbörjats i det angivna området får fullföljas även utanför området. Jakt får ske på annans mark.

VILKA DJUR FÅR FÄLLAS?

Skyddsjakten omfattar en (1) varg.

VILKA FÅR GENOMFÖRA SKYDDSJAKTEN?

Länsstyrelsen utser efter samråd med samebyn jaktledare. Jaktledaren får utse ett begränsat antal personer som får delta i skyddsjakten. Länsstyrelsens kontaktperson nås via Länsstyrelsens rovdjurstelefon **010-225 30 40**.

JAKTLEDARENS ANSVAR

Jaktledaren ansvarar för att:

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Beslut

Datum
2020-12-11

Diarienummer
218-9067-2020

- informera Polismyndigheten när skyddsjakten påbörjas samt vid skyddsjaktens slut samt om djuren fällts eller påskjutits innan jakttiden löpt ut
- om möjligt informera berörda markägare samt jakträttshavare om skyddsjakten
- vid behov kunna uppvisa dokumentation på vilka personer som deltagit vid respektive jakttillfälle
- försäkra sig om att en hund som är särskilt tränad i att spåra vilt kan finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen
- sådana kommunikationsmedel används under skyddsjakten så att villkoren i detta beslut kan uppfyllas
- samtliga jaktdeltagare känner till beslutet och dess villkor i sin helhet

JAKTMEDEL OCH JAKTMETODER

I Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt (NFS 2002:18) anges vilka vapen och kulpatroner som får användas vid jakt efter varg.

Om det krävs för effektivt genomförande får skyddsjakten bedrivas med hjälp av hund. Maximalt tre (3) hundar får släppas efter en och samma varg under ett och samma dygn.

För att skyddsjakten ska kunna bedrivas på ett ändamålsenligt sätt bedömer Länsstyrelsen att undantag från förbudet att nyttja motorfordon vid skyddsjakt ska utfärdas. Utsedda jaktdeltagare får, utan närvaro av Länsstyrelsens fältpersonal, söka efter samt ringa djuren med motorfordon. Om behov av ompostering finns får utsedd jaktledare och utsedda jaktdeltagare frakta vapen på skoter i terräng.

Förföljande och avlivning från snöskoter och helikopter får endast utföras av personal särskilt utsedd av Länsstyrelsen. Skyddsjakten får bedrivas med hjälp av helikopter under förutsättning att såväl pilot som skytt har erfarenhet av sådan verksamhet.

DISPENS FÖR ANVÄNDANDE AV HAGELVAPEN

Länsstyrelsen har dispens för användande av hagelvapen vid genomförande av skyddsjakt efter varg enligt beslut från Naturvårdsverket, NV-09368-20.

HANTERING AV FÄLLD VARG

Fälld varg tillfaller staten och omhändertas i sin helhet av Länsstyrelsen.

Bakgrund

ANSÖKAN

Den 10 december kontaktade Tåssåsen sameby Länsstyrelsen angående en ansökan om skyddsjakt efter en varg i trakterna av Björnrike (Nordköltelet), Härjedalens kommun. Samebyn uppger att spår av vargens jakt efter ren har dokumenterats samt kadaver av dödade renar. I området finns 300 - 400 renar och samebyn uppger att förutom direkta skador med dödade renar innebär vargens närvaro att samebyns möjligheter till att samla renarna inför flytt till vinterbetesland försvåras avsevärt.

YTTERLIGARE BAKGRUND

Den 30 november kontaktade Tåssåsens sameby Länsstyrelsen angående en ansökan om skyddsjakt efter varg i samma område som avses i förevarande beslut. Av samtalet framgick att en hund i området hade haft ståndskall på en ensam varg som uppehöll sig vid en död ren på Skorvdalsfjället öster om Björnrike. Samebyn hade sedan tidigare två dokumenterat vargdödade renar i området.

Under den här perioden pågår samling för att kunna skilja ut renarna i vintergrupper som sedan ska ut på vinterbete enligt upprättad renbruksplan. Ett hundratal renar hade avvikit från huvudhjorden och spritts över ett stort område söder om de andra renarna, enligt sökanden kunde detta bero på vargförekomst i området. Sökanden baserade detta på de sändarförsedda renarnas flyktmönster. Samebyn var orolig för att hela samlingen skulle gå om intet om vargen skingrade renhjorden genom nya jaktförsök.

Den 30 november beslutade Länsstyrelsen om skyddsjakt efter en varg (dnr. 218-8693-2020). Den 4 december kontaktades Länsstyrelsen åter av Tåssåsens sameby som uppgav att spår av två vargar observerats strax öster om skyddsjaktområdet. Eftersom Länsstyrelsen inte kunde säkerställa att det rörde sig om ytterligare två vargar och att inte en av dem var samma som varit vid Björnrike, fattades ett nytt skyddsjaktbeslut efter två vargar (dnr. 218-8852-2020) som ersatte det tidigare beslutet.

Vargarna rörde sig norrut natten mellan den 4 och 5 december och den 5 december fattade Länsstyrelsen beslut om utökat jaktområde för de två vargarna (dnr. 218-8882-2020). Den 5 december fälls en varghane av Länsstyrelsens personal och den andra vargen simmade över Ljungan varvid skyddsjakten avbröts. Vargen fortsatte ut ur skyddsjaktsområdet och den 6 december fattade Länsstyrelsen åter beslut om utökat jaktområde (dnr. 218-8883-2020). Den 7 december avlivades en varghona av representanter från samebyn.

Länsstyrelsens personal har den 10 december spårat en ensam varg vid Nordköltelet där jaktspår och kadaver av en vargdödad ren har dokumenterats. Eftersom spåren bedömdes vara från natten mellan 7 och 8 december och därmed ett par dagar gamla var det svårt att säkerställa exakt antal dödade eller skadade renar. Flera förekomster av blodspår observerades dock i snön, vilket tyder på att ett flertal renar kan ha skadats. Länsstyrelsen gör bedömningen att det är sannolikt att det rör sig om samma varg som dokumenterades på Skorvfjället den 30 november.

Samebyn uppger att renhjorden på 300–400 renar som befinner sig vid Nordköltelet upprepade gånger skingrats och delats upp i smågrupper om cirka 10-15 djur. Första gången efter jakten den 30 november. Renskötarna samlade då ihop renarna igen, men efter den 8 december, då nya jaktspår dokumenterats, hade renarna åter skingrats i smågrupper.

FÖREKOMST AV VARG I OMRÅDET

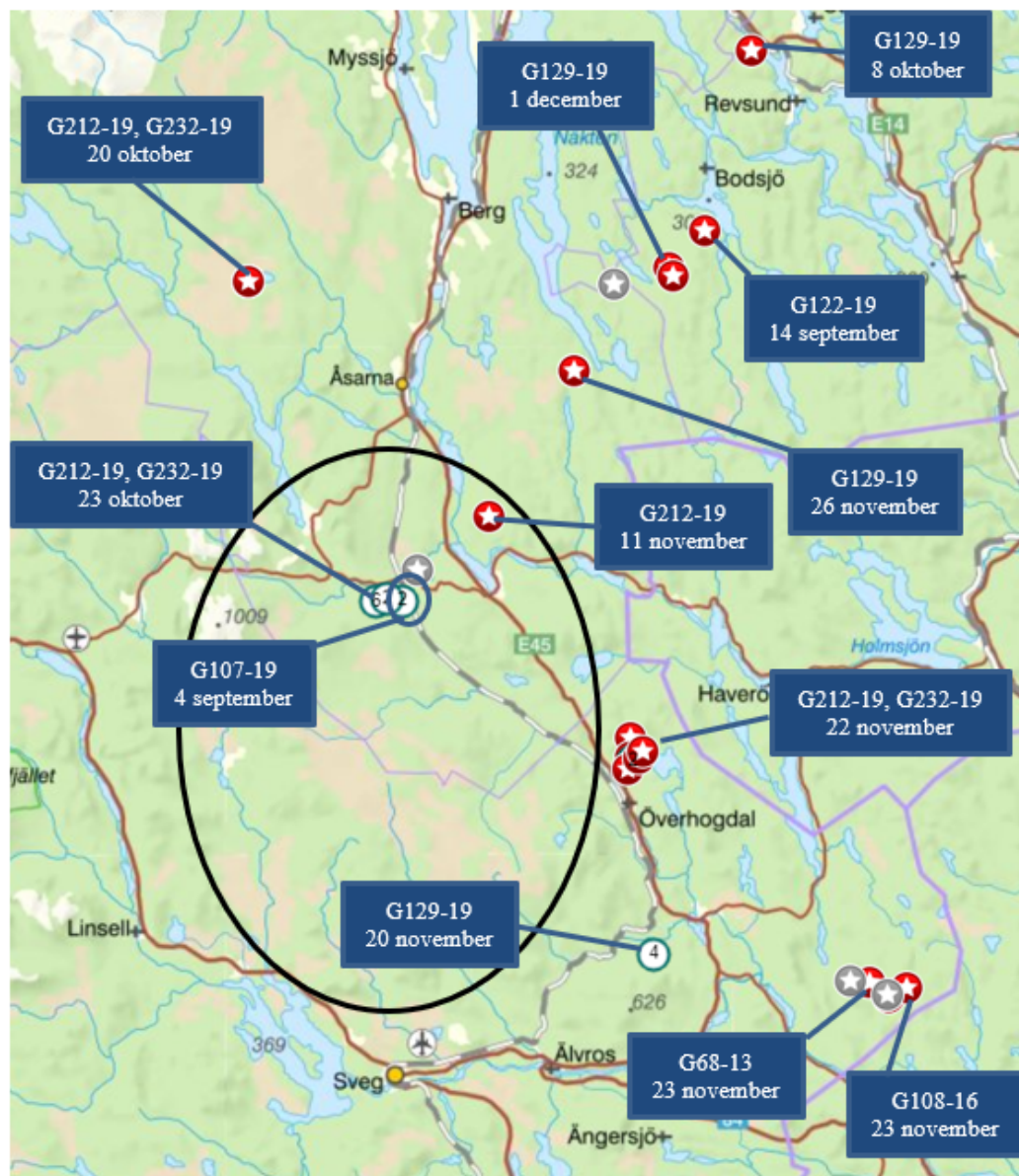
De senaste tre månaderna har det via DNA-analys konstaterats vara fem vargar av skandinaviskt ursprung som uppehållit sig i eller i närheten av det berörda området. Spillning/urin från varg som plockats och skickats för DNA-analys visas i figur 1.

Beslut

Datum
2020-12-11

Diarienummer
218-9067-2020

Figur 1. Översikt över DNA-analyser av varg som gjorts i närområdet för den sökta skyddsjakten mellan 1 september och 11 december 2020. Röda cirklar med vit stjärna indikerar enskilda DNA-prover som har analyserats. Grå cirklar med stjärna är prover som inte påvisat varg-DNA. De gröna cirkelarna med siffror indikerar prover som tagits geografiskt nära varandra. Den svarta cirkeln markerar det ungefärliga skyddsjaktområdet (Rovbase, 2020).

Vargarna har identifierats som:

- G122-19, hane från Björnås 4
- G129-19, hane från Björnås 4
- G107-19, hane från Villingsberg 4
- G232-19, hane från Krokvattnet 1
- G212-19, hona från Andån 1

Länssstyrelsen
Jämtlands län

Beslut

Datum
2020-12-11

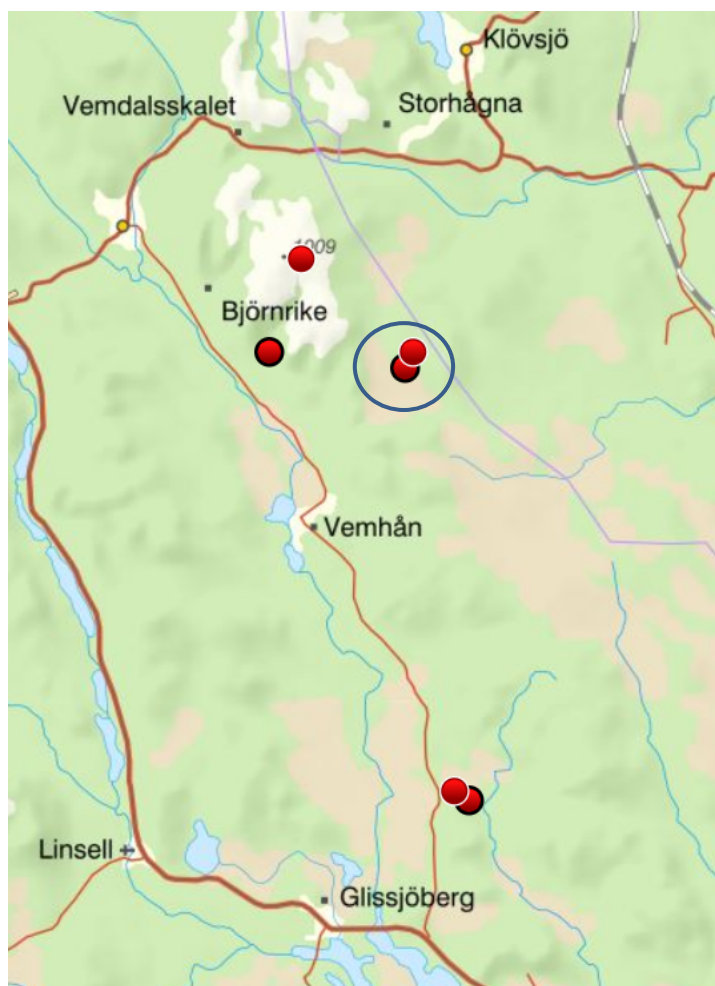
Diarienummer
218-9067-2020

Individ G232-19 (hane) och G212-19 (tik) har identifierats och spårats tillsammans. De har under de senaste tre månaderna rört sig över större delen av Tåssåsens vinterbetesområde (se figur 1). Någon DNA-analys över de vargar som fälldes den 5 och 7 december har ännu inte gjorts, men Länssstyrelsen bedömer det som sannolikt att det rör sig om dessa vargar.

Utöver de fem som har befunnit sig i närområdet har DNA från ytterligare två individer säkrats i den södra ländelen:

- G68-13, hona från Djurskog 3
- G108-16, hane från Julussa 9 (Norge)

Spårobservationer av varg i området, som av Länssstyrelsen är dokumenterade eller bedömda som säkra, visas i figur 2.

Figur 2. Översikt över vargobservationer som gjorts i området för den sökta skyddsjakten mellan 24 november och 11 december 2020. Inringade observationer är de som gjordes 9 och 10 december vid Nordköltelet (Rovbase 2020).

Länsstyrelsen har i dagsläget ingen kännedom om eventuella finsk-ryska vargar som kan tänkas befinna sig i Jämtlands län och då specifikt i det berörda området.

SKADEBILD

Skadebilden består av att varg har jagat renar samt befinner sig i ett område där 300 – 400 renar betar. Renarna har vid upprepade tillfällen skingrats i smågrupper, vilket inneburit merarbete för renskötarna samt stress och brist på betesro för renarna. Cirka en mil från där vargen dokumenterats finns dessutom huvuddelen av samebyns renhjord om cirka 3000 renar. Samebyn ska samla renarna inför flytt till vinterbetesområden och vargens närvaro riskerar att omöjliggöra att renarna kan samlas då vargens jaktförsök fortsatt kan orsaka spridning av renhjorden. Att renhjorden sprids försvårar den planerade samlingen men även möjligheterna att på ordnade former styra renarna till vinterbetesmarkerna. Under vargens jaktförsök kan renhjorden på kort tid spridas över stora områden och utöver direkt dödade renar innebär detta indirekta skador för renhjorden samt merarbete för renskötarna¹. Renarna blir svåra att hantera när varg finns bland dem och det finns en risk att de flyr ut på inlandsbanan som går igenom området eller ut på närbelägna vägar.

Skäl

Naturvårdsverket fattade den 21 april 2020 med stöd av 24 a § jaktförordningen (1987:905) beslut (NV-00303-20) om att överlämna rätten att besluta om skyddsjakt efter björn, varg, lo och järv till vissa länsstyrelser.

Beslutet fattas med stöd av 9, 18, 21, 22, 23 a tredje punkten, 23 b och 24 d §§ jaktförordningen. I beslutet har även reglerna i artikel 12 och undantagsreglerna beträffande jakt i artikel 16 i Art- och habitatdirektivet (92/43/EEG) beaktats.

Med stöd av 59 § jaktförordningen gäller detta beslut utan hinder av att det överklagas.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen gör en samlad bedömning i varje enskilt fall. Länsstyrelsen bedömer skadornas omfattning, förväntad skadebild, om skadeförebyggande åtgärder gjorts och vilka möjligheter till förebyggande av skada som finns samt möjlighet till annan lämplig lösning än skyddsjakt. Länsstyrelsen bedömer om skyddsjakt kan försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för arten. Länsstyrelsen beaktar också vargstammens utveckling i landet som helhet. Vidare bedömer Länsstyrelsen om det går att identifiera speciellt skadegörande individer eller särskilt skadeutsatta områden.

ALLVARLIG SKADA

Situationen för samebyn är bekymmersam då varg befinner sig i ett område där 300–400 renar finns samt i närheten av där huvuddelen av hjorden om cirka 3000 renar betar. Detta precis vid det skede som samebyn ska samla för skiljning. Att samling och skiljning av samebyns renar blir lyckad är en förutsättning för att samebyn ska kunna

¹ Naturvårdsverket, 2018. De stora rovdjurens effekter på annat vilt och tamren. Rapport 6792.

Beslut

Datum
2020-12-11

Diarienummer
218-9067-2020

bedriva renskötsel över vinterhalvåret. Om renarna fortsätter spridas kommer det krävas ytterligare omfattande arbetsinsatser för att lyckas samla renhjorden igen så att samebyn kan fullfölja sin samling och skilja ut renar i vintergrupper. Alternativt att samebyns samling går om intet och renhjorden blir uppdelad i många små grupper under hela vintern, vilket kan leda till ökad exponering för rovdjur. Detta skulle även kunna innebära att betande renar kan komma in på områden som inte är avsedda för bete eller på andra samebyars betesmarker.

Som beskrivits under Skadebild består den allvarliga skadan av den stress, oro och skingringseffekt som vargnärvaron innebär. Den allvarliga skadan består också i att det är avsevärt mycket svårare att samla in renhjorden för skiljning.

Vidare gör Länsstyrelsen bedömningen att det är sannolikt att denna ensam varg är samma varg som observerades i området kring Björnrike och som föranledde skyddsjaktsansökan som kom in och beviljades den 30 november (dnr. 218-8693-2020). Detta scenario bedöms troligare än att det kommit in ytterligare en varg i området eller att den varg som dokumenterades den 30 november är en ur det sedermera avlivade vargparet.

Det skulle innebära att vargen uppehållit sig i renhjorden en längre tid och det finns inget skäl för den att avvika från området så länge den har tillgång till byte i form av renar.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att samebyn är drabbade av allvarlig skada och att situationen sannolikt kommer fortgå om vargen tillåts vara kvar.

GYNNSAM BEVARANDESTATUS

Naturvårdsverket fastställde under inventeringssäsongen 2019/20 vargstammen till 36,5 föryngringar, motsvarande 365 individer. Detta innebär att vargstammen bedömdes ligga över referensvärdet för gynnsam bevarandestatus som är 30 föryngringar, motsvarande 300 individer. I Naturvårdsverkets beslut² (NV-02807-20) bedömer myndigheten att den skydds- och licensjakt som genomförts de senaste åren inte har försvårat upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus. Naturvårdsverket skriver i samma beslut att de bedömer att ett framtida uttag för skyddsjakt som hålls på liknande nivåer som tidigare inte försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus för vargen i Sverige. Mellan år 2017 och 2019 fälldes i genomsnitt 18 vargar per år med en årlig differens på 10 till 26 vargar². Den 7 december har 13 vargar fällts i Sverige under skyddsjakt 2020. Länsstyrelsen bedömer därför att detta beslut ligger i linje med Naturvårdsverkets bedömning angående det totala nationella uttaget av varg under skyddsjakt.

Följande text är utdrag ur rapporten Inventeringsresultat för lodjur, järv, varg och kungsörn för Jämtlands län 2019/2020 som publicerades 30 oktober 2020:

² Naturvårdsverket, 2020. Beslut om att överlämna möjligheten att fatta beslut om licensjakt på varg till länsstyrelserna

² Naturvårdsverket, 2020. Överlämnande av rätten att besluta om skyddsjakt på björn, varg, järv och lodjur till länsstyrelserna

Länssstyrelsen
Jämtlands län

Beslut

Datum
2020-12-11

Diarienummer
218-9067-2020

Jämtlands län har under de senare åren haft en stationär vargpopulation i de sydliga delarna av länet. Med den täthet av varg som råder i grannlänerna söder och öster om Jämtland, har det blivit mer regel än undantag att det årligen vandrar in ungvargar i länet. Flertalet av dessa individer har avlivats under skyddsjakt. Enligt gällande instruktioner för regelbunden eller tillfällig förekomst inom renskötselområdet ska vargar som förekommer i länet under tiden 1 juli–30 juni tas med i denna rapport. De vargar som observeras efter detta datum kommer tas med i nästa årsrapport. Länet berörs av tre vargrevir fördelade på två familjegrupper samt ett revirmarkerande par:

Prästskogen: C-2019-0382, familjegrupp. Delas med Gävleborgs och Västernorrlands län. Familjegrupp om minst 9 djur.

Krokvattnet: C-2019-0401, familjegrupp. Delas med Gävleborgs län. Familjegrupp om minst 7 djur. C-2020-0004:

Revirmarkerande par norr om Överhogdal. Avlivades under skyddsjakt under vintern 2019

Utöver vargarna ovan har 17 individbestämda vargar berört länet.

Utifrån ovan nämnda uppgifter konstaterar Länssstyrelsen att det i Jämtlands län under senaste inventeringsåret förekommit flera tillfälliga förekomster av varg som inte etablerat revir samt två revir/familjegrupper som i dagsläget delas med angränsande län.

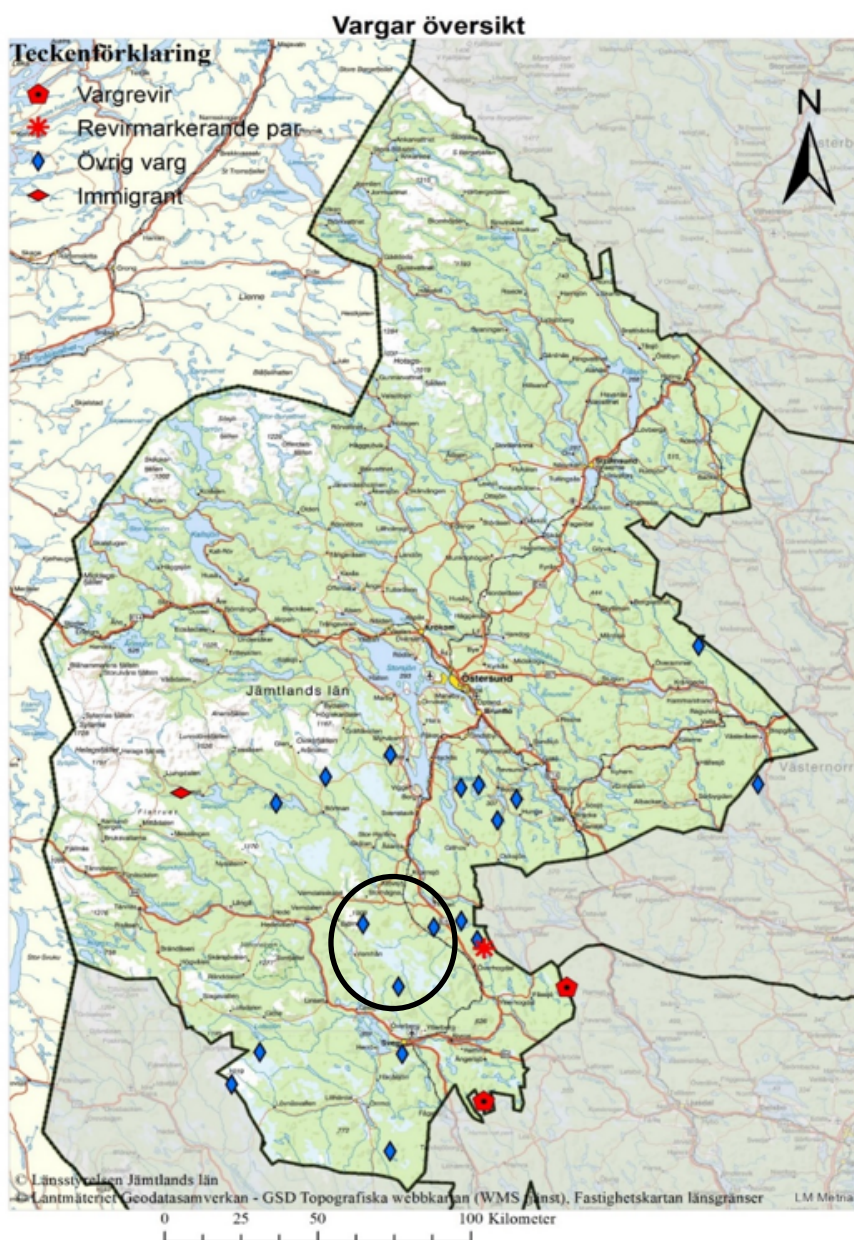

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Beslut

Datum
2020-12-11

Diarienummer
218-9067-2020

Figur 3. Översiktskarta över förekomst av varg i Jämtlands län under inventeringsperioden 1 juli 2019 – 30 juni 2020. Den svarta cirkeln markerar ungefärligt område för skyddsjakt i aktuellt beslut. Immigranten som syns på denna karta har vandrat in i Norge där den revirmarkerade tillsammans med en hona våren 2020.

Länsstyrelsen gör bedömningen att ett uttag på en varg, vilken i så fall blir den sjätte vargen i Jämtlands län i år, inte försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus för vargen i Sverige. Om ytterligare en varg fålls enligt tidigare skyddsjaktbeslut från 4 december och som berör en varg i trakterna av Gillhov (Länsstyrelsens dnr. 218-8652-2020), kvarstår Länsstyrelsens bedömning att skyddsjakten inte försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus för vargen. I Jämtlands län har det funnits

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Beslut

Datum
2020-12-11

Diarienummer
218-9067-2020

en stationär vargpopulation de senaste åren, trots ett årligt uttag av vargar genom skydds jakt (se tabell nedan).

Årtal	Antal fällda vargar under skydds jakt i Jämtlands län
2015	5 vargar
2016	7 vargar
2017	9 vargar
2018	3 vargar
2019	14 vargar
2020 (1 januari tom. 11 december)	5 vargar

Jämtlands län har en miniminivå på en vargföryngring, vilket också är den enda fastställda i norra förvaltningsområdet. Naturvårdsverket fastställde den 2 juni 2020 inventeringsresultatet för vintern 2019/20. I rapporten Bestandsövervakning av ulv vintern 2019–2020 framgår att norra förvaltningsområdet har 1,2 föryngringar av varg.

Länsstyrelsen har gjort bedömningen att skyddsjakten får en negativ inverkan på det lokala beståndet utifrån att det blir en varg mindre. Den inverkan bedöms dock inte påverka beståndet negativt mer än så då skyddsjakten sker där det inte finns något etablerat revir och där tidigare inventeringar inte kunnat påvisa någon föryngring.

Länsstyrelsen bedömer således att uttaget av en varg med stöd av detta beslut inte förhindrar eller allvarligt försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus i dess naturliga utbredningsområde.

ANNAN LÄMPLIG LÖSNING

Det aktuella området är viktigt för samebyn då det är till detta som stora delar av samebyns renhjord ska samlas för skiljning. Den skadeförebyggande metod som normalt fungerar bäst mot predation på ren är att hålla väl samlade hjordar. Varg jagar med en metod som innebär att renhjordarna skingras och sprids över en stor yta vilket medför ökad exponering för predation av både varg och andra rovdjur.

Andra alternativa metoder som diskuterats är:

1. Samla och skilja renarna på annan plats

För att kunna flytta renarna krävs att samebyn kan samla renhjorden, vilket försvåras av vargens närvaro. Länsstyrelsen bedömer det heller inte rimligt att flytta renarna till en annan plats för skiljning. För att skiljningen ska gå att genomföra krävs någon typ av anläggning som är avsedd för denna aktivitet. En sådan anläggning kan inte uppföras inom rimlig tid varför metoden bedöms som olämplig.

2. Hägna in och fodra renarna

Det kan inte anses som en lämplig lösning att hägna renarna under en längre period. Då vargen har uppehållit sig i området en längre tid är risken stor att de kommer stanna kvar i området, särskilt när det kommer renar till området. Renarna ska samlas in och skiljas ut för att flyttas mot vinterbetet. Metoden kan heller inte anses som lämplig över längre tid då den innebär orimliga insatser vad gäller underhåll av hägn, fodermängd och sjukdomsrisk för renarna.

3. Störa, mota bort eller flytta vargen

Erfarenheter av tidigare försök att mota bort och/eller flytta vargar från områden med ren visar att vargarna återvänder till renarna, varför detta inte är en metod som kan förväntas hjälpa i denna situation. Vidare bedömer Länsstyrelsen det osannolikt att skrämsel av eller försök att mota bort vargen kommer avhjälpa problemet för rennäringen. Det är heller inte rimligt att i pågående samlingsarbete genomföra några omfattande insatser i form av störning när vargen befinner sig i det område renarna ska samlas då det kan få fortsatt spridningseffekt på renhjorden. Då det i närområdet finns eller kommer att finnas vintergrupper från närliggande samebyar är risken stor att problemet bara flyttas till ett nytt område.

4. Ökad bevakning

Samebyns renhjordar bevakas redan i den utsträckning som är resursmässigt möjligt. Nattetid, då de flesta jaktförsök av varg genomförs, är det också oerhört svårt att upptäcka och avvärja ett pågående angrepp, varför effekten av ökad bevakning och närvaro vid hjorden har begränsad, om någon, effekt. Som tidigare beskrivits medför vargnärvaro i en renhjord att renarna flyr snabbt och långt på kort tid. Följden av detta blir att renarna helt enkelt inte går att samla på det sätt som skulle vara nödvändigt för effektivt genomförande av eventuella skyddsåtgärder.

Mot bakgrund av detta bedömer Länsstyrelsen att det saknas annan lämplig lösning.

BESLUTETS VERKSTÄLLIGHET

Länsstyrelsen bedömer att allvarlig skada är pågående och att skyddsjakten bör verkställas så snart som möjligt.

Information

Jakt som inte följer angivna villkor sker utan stöd av detta beslut och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen (1987:259). Straffbestämmelserna för jaktbrott återfinns i 43 och 44 §§ samma lag.

Länsstyrelsen erinrar om 22 § jaktförordningen där det framkommer att ett skjutvapen som förvaras i ett motordrivet fortkaffningsmedel inte får ha ammunition i vapnets patronläge eller magasin.

Länsstyrelsen erinrar om att skyddsjakten enligt 27 § jaktlagen ska bedrivas på ett sådant sätt att viltet inte utsätts för onödigt lidande och så att människor och egendom inte utsätts för fara.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Beslut

Datum
2020-12-11

Diarienummer
218-9067-2020

Delaktiga i beslutet

Detta beslut har fattats av viltchef [REDACTED] efter föredragande av naturvårdshandläggare [REDACTED]. I den slutgiltiga handläggningen har även naturvårdshandläggare [REDACTED] deltagit.

[REDACTED]
Fält- och viltchef

[REDACTED]
Naturvårdshandläggare

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilaga 1. Hur beslutet kan överklagas

Bilaga 2. Karta över jaktområde

Kopia till

Naturvårdsverket
Polisen
Statens Veterinärmedicinska Anstalt
Skandulv
Viltförvaltningsdelegationen i Jämtlands län

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Beslut

Datum
2020-12-11

Diarienummer
218-9067-2020

Bilaga 1. Hur beslutet kan överklagas

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten. Observera att du ska skicka eller lämna överklagandet till Länsstyrelsen i Jämtlands län, 831 86 Östersund. Du kan även skicka in överklagandet via e-post till jamtland@lansstyrelsen.se. Det ska du göra därför att Länsstyrelsen måste pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare till förvaltningsrätten.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be om att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas eller inte. Om någon annan part överklagar beslutet, till exempel en kommun eller annan myndighet, är tiden tre veckor från det datum som står på beslutet.

Ditt överklagande ska innehålla:

- vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer
- hur du vill att beslutet ska ändras
- varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- personnummer, adress till bostaden, telefonnummer där du kan nås, eventuellt övriga uppgifter som behövs för att man ska kunna skicka handlingar till dig

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din uppfattning, bör du skicka med kopior på dessa.

Ombud

Du har rätt att anlita ett ombud för att sköta överklagandet åt dig. I så fall ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Ytterligare upplysningar

Behöver du veta mer om hur du ska göra, går det bra att ringa till Länsstyrelsen, telefon 010 - 225 30 00. Fråga efter den som varit föredragande i beslutet.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Beslut

Datum
2020-12-11

Diarienummer
218-9067-2020

Bilaga 1. Karta över jaktområde

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.